

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

FA4190/18
'S-GRAVENHAGE, 1 Februari 19 52
Javestraat 68

No. 129249

Bijl. 2

Betr.: Communistische maatregelen
tegen het Ambtenarenverbod

G E H E I M

Hiermede heb ik de eer Uwer Excellentie aan te bieden een kort overzicht met een daarbij gevoegde meer gedetailleerde uitwerking van door de C.P.N. en haar hulporganisaties beoogde en deels uitgevoerde maatregelen inzake het zg. Ambtenarenverbod.

Een groot deel der gegevens is ontleend aan mededelingen in zeer besloten kring gedaan.

Over sommige punten werden geen onderling overeenstemmende berichten ontvangen. Niettemin meen ik goed te doen U ook deze ter kennisneming aan te bieden.

Ik stel mij voor, telkens wanneer daartoe aanleiding bestaat, U met de ontwikkeling van de communistische activiteit terzake op de hoogte te stellen.

De Commissarissen der Koningin werden op gelijke wijze geïnformeerd.

HET HOOFD VAN DE DIENST *H.A.*

A. Van Maanen
Mr. A. Van Maanen

Aan Z.E. de Minister-President,
Plein 1813, no.4,
te
'S-GRAVENHAGE

Aan Z.E. de Vice Minister-President,
Minister zonder Portefeuille,
Ministerie van Binnenlandse Zaken,
te
'S-GRAVENHAGE.

Behoort bij schrijven No. 129249
G e h e i m , d.d. 1 Februari 1952

Activiteiten van C.P.N. en hulporganisaties inzake
het zg. Ambtenarenverbod.

Sinds de hernieuwde afkondiging van het zg. Ambtenarenverbod is gebleken, dat de leden van de C.P.N. en die van haar mede door dit verbod getroffen hulporganisaties enerzijds pogen de opheffing daarvan te bewerkstelligen. Anderzijds wordt getracht de toepasselijk-verklaring van het verbod voor personeel van provincie en gemeente te voorkomen. Voorts zijn maatregelen in voorbereiding of reeds genomen teneinde de hierdoor reeds getroffen en de bedreigde ambtenaren organisatorisch te kunnen blijven binden, uiteraard op een voor derden niet controleerbare wijze.

Tot op heden zijn voor wat het laatste betreft gegevens binnengekomen uit kringen van de Communistische Partij van Nederland en van de bij de Eenheids Vak Centrale (E.V.C.) aangesloten Bond van Nederlands Overheids-personeel (B.N.O.P.).

Hieruit kan worden afgeleid dat de Partij en de door haar geleide E.V.C. voorshands de bedoeling hebben de uitwerking van dit verbod, zo enigszins mogelijk, te elimineren. De beperking, welke de communistische leiders in partij- en vakbeweging zich bij het herorganiseren van de getroffen hebben opgelegd, nl. het aanhouden van een geselecteerd aantal leden, vloeit voort uit beduchtheid voor verraad. Dit gebeurt niet zo zeer om het risico voor de overtredende ambtenaar zo gering mogelijk te maken, doch in de eerste plaats om de positie van de door het Ambtenarenverbod getroffen communistische organisaties in overheidsinstellingen en —bedrijven te kunnen handhaven. Een doeltreffend middel daartoe is het zich kunnen bedienen van een in enig organisatorisch verband werkende en dus onder partijdiscipline en —controle staande schare toegewijde medewerkers.

Ongetwijfeld brengt het onderhavige verbod ook moeilijkheden op financieel gebied voor partij en vakbeweging. Vooral in de gemeente Amsterdam, waar een groot aantal der betrokken werknemers bij de B.N.O.P. en bij de zg. afdeling Overheid der C.P.N. zijn aangesloten, zal een belangrijke bron van contributie-inkomsten moeten worden gederfd. De B.N.O.P. bijv. wordt door het Ambtenarenverbod als gehele organisatie in zijn bestaan bedreigd.

Het grootste gedeelte der ontworpen maatregelen is nog niet uitgevoerd. De ontwikkeling van de partij-activiteit is echter zodanig, dat het reeds nu alleszins wenselijk is daarvan een voorlopig beeld te geven. Bijlage II bevat te dien aanzien een gedetailleerd overzicht.

's-Gravenhage, 29 Januari 1952

Behoort bij schrijven No.129249
Geheim, d.d. 1 Februari 1952

Gedetailleerde uitwerking van door de C.P.N. en de
daarbij betrokken hulporganisaties uitgevoerde en
beoogde maatregelen inzake het zg. Ambtenarenverbod.

1. PROTESTACTIES

Het is begrijpelijk dat de getroffen communistische organisaties protesteren. Reeds werd een papieren actie ontketend door middel van landelijke verspreiding van een klein pamflet en artikelen in dagblad en periodieken. Met het verzamelen van handtekeningen ter ondersteuning van een algemeen protest werd tot op heden met weinig resultaat een aanvang gemaakt. Voorts werden protest-meetings belegd. Uit nagenoeg iedere openbare vergadering of filmbijeenkomst werden volgens de publicaties telegrammen aan de Minister-President verzonden. Tevens dient hierbij te worden herinnerd aan:

- 1) de directe reactie van de E.V.C. op 18-12-1951;
- 2) het protest-telegram n.a.v. de toelichting van overheidswege op 21-12-1951;
- 3) het kritisch commentaar van die kant op de door Dr. Drees aangevoerde argumenten.

Reeds werd in uitzicht gesteld "niet te zullen rusten voor het verbod ongedaan wordt gemaakt".

De Partij c.a. verwacht van haar vertegenwoordigers in de lagere bestuurscolleges, dat zij zich energiek zullen verzetten tegen de doorvoering van dit verbod t.a.v. ambtenaren in dienst van provincie en gemeente. Reeds is bekend, dat in een der middelgrote gemeenten een communistisch raadslid zich, bij de te verwachten behandeling van het onderhavige voorstel, zodanig wil gedragen, dat hij met de sterke arm zal moeten worden verwijderd.

2. BEVEILIGING

Uit verschillende delen van het land werd vernomen, dat maatregelen ter bescherming van leden in overheidsdienst zijn genomen. Vanuit het kantoor van de B.M.O.P. te Amsterdam werd de ledenadministratie overgebracht naar de woning van een bestuursfunctionaris. De politiek-secretarissen van verschillende C.P.N.-Bedrijfsgroepen-Overheid hebben de raad gekregen alle beschermen waarop namen van partijgenoten voorkomen te verbranden. Bepaalde functionarissen zullen op een daartoe geschikte plaats in hun woning een naamlijst van vertrouwde leden verbergen. Voortaan zullen de betrokkenen slechts onder nummer worden aangeduid. Contributiebetaling geschiedt niet meer tegen afgifte van zegels. Het bedrag moet zonder meer worden overhandigd aan een daarvoor aangewezen functionaris op daarvoor geëigende tijdstippen (bijv. in de avonden bij duisternis).

Een ander bericht luidt, dat er van de zijde van het partijbestuur der C.P.N. een schrijven is uitgegaan aan alle in Overheidsbedrijven werkzame partijleden.

Het partijbestuur

Het partijbestuur zegt daarin, dat het heeft besloten de namen van de desbetreffende ambtenaren uit de C.P.N.-ledenlijsten te verwijderen, "overeenkomstig het verzoek van de persoon in kwestie". De betrokkenen mogen - aldus de strekking van dit schrijven - dientengevolge geen enkele vergadering meer bezoeken. Zij dienen onmiddellijk bestuursfuncties neer te leggen en zich geheel afzijdig te houden van alle verrichtingen van en in de Partij.

Omdat, volgens de hier berustende gegevens, de schriftelijke mededeling van het Partijbestuur over het schrappen van namen van de C.P.N.-ledenlijst werd toegezonden aan alle in overheidsbedrijven werkzame partijleden, mag worden betwijfeld of de betrokkenen over de gehele linie wel zelf het initiatief namen tot een terugtreden uit de Partij. Veeleer zou moeten worden verondersteld, dat de partijleiding de door het Ambtenarenverbod bedreigden bij voorbaat heeft willen veilig stellen voor de uit de toepassing er van voortvloeiende nadelige gevolgen. Aangezien dezerzijds niet wordt beschikt over de letterlijke tekst van de bedoelde brief, valt niet te beoordelen of deze zich eventueel zou lenen om aan enige controlerende overheidsinstantie te worden getoond om als bewijs te dienen, dat betrokkene zich inderdaad uit de partij heeft teruggetrokken.

Niet bekend is of soortgelijke correspondentie aan leden van de in de beschikking-ambtenarenverbod genoemde communistische mantelorganisaties werd gericht. Bekend werd één geval dat mondeling geadviseerd werd geen openbare of besloten vergaderingen te bezoeken. Blijkens een uitlating van een der partijfunctionarissen is het steeds ongewenst geweest, dat ambtenaren o.a. aan colportagetochten deelnamen.

Het verspreiden van bedrijfskranten aan de poorten der Overheidsbedrijven geschiedt door leden van de buurtafdelingen van de C.P.N. In het bedrijf zelf dienen de vertrouwde partijgenoten er voor te zorgen niet als communist bekend te staan. Naar gelang van de omstandigheden is aansluiting bij de P.v.d.A. als "cover" wenselijk. Ten overstaan van de buitenwacht moet worden uitgebazuind dat de betrokken afdeling-Overheid van de C.P.N. is opgeheven. E.V.C.-B.N.O.P.-periodieken zullen voortaan in blanco enveloppen worden bezorgd. B.N.O.P.-vergaderingen vinden voortaan ten huize van de leden plaats.

Instructies over het volgen van bepaalde richtlijnen zullen mondeling moeten worden gegeven. Nadrukkelijk wordt gewaarschuwd tegen spionage.

3. MAATREGELEN VAN ORGANISATORISCHE AARD

Ter continuering van het lidmaatschap der partij is uiteraard omgezien naar een middel om de aangeslotenen in staat te stellen voortaan heimelijk in directe relatie te blijven staan met partij en vakbeweging, ondanks de bij verdere toepasselijk verklaring van het ambtenarenverbod mogelijk noodzakelijk wordende totale verdwijning van de afdelingen "Overheid der C.P.N." en van de "B.N.O.P.". Voor het uitwerken van dit plan is reeds een commissie benoemd,

bestaande

bestaande uit F.REUTER, lid van het Partijbestuur der C.P.N.; B.BLOKZIJL, landelijk voorzitter van de E.V.C.; G.BLOM en A.de VRIES, hoofdbestuurders van de B.N.O.P.. Bedoelde commissie gaf inmiddels de volgende richtlijnen:

Uit het totaal der leden van de B.N.O.P. en de Bedrijfsgroepen - Overheid der C.P.N. zullen drie lijsten worden samengesteld:

LIJST A.: Zeer betrouwbaren (kernleden);

LIJST B.: Betrouwbaren (zij, die voldoende beginselvast zijn - celleden-);

LIJST C.: Minder betrouwbaren (zg.inactieve of papieren leden).

Voor het inschakelen der leden in bovengenoemd organisatorisch verband zal, volgens nadien ontvangen berichten, uitsluitend gebruik worden gemaakt van de categorieën A en B.. Zij, die geplaatst zijn op lijst C., worden "losgelaten".

In iedere Bedrijfsgroep - Overheid stelt de Partijleiding een lijst A. samen, bestaande uit ten hoogste zes man, de zg."kern". Ieder kern-lid zoekt voor zich twee man uit van lijst B.. Gedrieën vormen deze een "cel" (een nader bericht spreekt van het aanwerpen van vijf partijgenoten uit de categorie B door één kernlid. Dan zou de "cel" dus uit zes leden bestaan). Van andere zijde werd de mededeling ontvangen, dat elke cel slechts contact zal onderhouden met één "legale" partijgenoot. Aangenomen kan worden, dat laatstbedoelde gaat optreden als verbindingsman tussen partij en cel (i.c. het kernlid van de cel). Het bovenstaande duidt op het feit, dat de C.P.N. en de E.V.C.(B.N.O.P.) er de voorkeur aan hebben gegeven dat de leden zich "illegaal" aansluiten bij deze organisaties, alhoewel de commissie, althans ten opzichte van de B.N.O.P., deze oplossing als minder gewenst ziet. Aanvankelijk overwoog zij, met prijsgeving van het zo juist vermelde, de oprichting van een nieuwe vakbeweging, met statuten en reglementen ongeveer in overeenstemming met die van de Uniebonden, waarop de Koninklijke goedkeuring zou worden gevraagd. Zij beschouwde het evenwel als een nadeel, dat de Partij zo'n nieuwe vakvereniging wel eens niet volledig in de hand zou kunnen houden, bijv. bij het uitoefenen van invloed op de bestuursverkiezing.

4. RICHTLIJNEN t.a.v. DE TOEPASSING VAN HET VERBOD

Inzake de directe persoonlijke gevolgen, voortvloeiende uit toepassing van het Ambtenarenverbod werden - uiteraard in streng besloten milieu - enige gedragslijnen voor B.N.O.P.-leden voorgeschreven.

1. Er dient een afwachtende houding te worden aangenomen.
2. Nog niet als lid bedanken, want door de B.N.O.P. wordt een tegenzet beraamd, indien ontslagen dreigen.

(Tot op heden

(Tot op heden kon niet worden nagegaan wat hiermede bedoeld wordt, tenzij het hier het verzenden van een zelfde soort brief betreft als verzonden door het partijbestuur; zie punt 2. eerste blad).

3. Indien door werkgevers wordt geïnformeerd naar het lidmaatschap, dan in strijd met de waarheid opgeven, dat men ongeorganiseerd is.
4. Indien een dergelijke vraag gesteld is en op deze wijze beantwoord, direct een hoofdbestuur-functienaris inlichten.
5. Alsdan dient men "geheim" lid te blijven.
6. Plaatselijke B.N.O.P.-bestuurders dienen gegevens over op handen zijnde ontslagen van leden, direct door te geven aan het hoofdbestuur.

5. REACTIES VAN DE LEDEN OP HET VERBOD

Vernomen werd dat de heruitvaardiging van het Ambtenarenverbod in de C.P.N. en de overige aangewezen organisaties opschudding en ongerustheid heeft teweeggebracht in een der grote gemeenten (Den Haag). Verschillende personen zijn van mening, dat zij binnen afzienbare tijd zullen worden ontslagen. Reeds zijn in enige organisaties bedankjes binnengekomen. Sommigen hebben alle, op hun lidmaatschap betrekking hebbende, bescheiden vernietigd. Alhoewel het verbod tot op heden alleen van toepassing is verklaard op het Rijkspersoneel, hebben enige leden van het gemeentepersoneel van Amsterdam de betrekkingen met de Partij verbroken.

's-Gravenhage, 29 Januari 1952